

19

36

Önce Stefan Zweig,
ardından daktilosuyla
beraber sevgilisi Lotte gelir.
Onları Joseph Roth izler.
Sene 1936'dır. Faşizm
Avrupa'yı büsbütün
yutmadan önce kısa bir an
birbirlerine yaslanırlar.

VOLKER WEIDERMANN

Karanlıktan Önceki Yaz

Çeviri: ZEHRA KURTEKİN

VOLKER WEIDERMANN

KARANLIKTAN
ÖNCEKİ YAZ

Ostende. 1936, Sommer der Freundschaft, Volker Weidermann
© 2014, Verlag Kiepenheuer & Witsch GmbH & Co. KG, Köln, Almanya
© 2018, Can Sanat Yayınları A.Ş.
Bu eserin Türkçe yayın hakları AnatoliaLit Telif ve Tercümanlık Hizmetleri Ltd. Şti. aracılığıyla alınmıştır.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Ocak 2018, İstanbul
Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Editör: Şebnem Sunar

Düzeltili: Mert Tokur
Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2
Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Arı Matbaası
Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,
Topkapı, İstanbul
Sertifika No: 31900

ISBN 978-975-07-3657-5

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
canyayinlari.com/9789750736575
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 31730

VOLKER WEIDERMANN

KARANLIKTAN
ÖNCEKİ YAZ

ANLATI

Almanca aslından çeviren

Zehra Kurttekin

♥can

VOLKER WEIDERMANN, 1969'da Almanya'nın Darmstadt kentinde doğdu. Heidelberg ve Berlin'de siyaset bilimi ile Alman dili ve edebiyatı öğrenimi gördü. 1998-2001 yılları arasında Berlin'de yayımlanan *Tageszeitung*'un editörlüğünü üstlendi ve burada edebiyat eleştirileri yazdı. 2003'te Claus Seidl'la beraber *Frankfurter Allgemeine Sonntagszeitung*'un kültür-sanat sayfasının yönetimini devraldı. 2012'de Saint Louis'deki Washington Üniversitesi'nde konuk profesör olarak ders verdi. 2015'te haber dergisi *Der Spiegel*'e geçti. Ekim 2015'ten bu yana Weidermann, Alman ZDF kanalında yayınlanan *Edebiyat Dörtlüsü* programını yönetiyor. Berlin'de yaşıyor.

ZEHRA KURTTEKİN, Sankt Georg Avusturya Kız Lisesi'ni bitirdikten sonra, Ankara Üniversitesi DTCTF Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğrenim gördü. TRT İstanbul Radyosu'nda, sonra TRT İstanbul Televizyonu'nda sanat, kültür, edebiyat ve belgesel programları prodüktörü olarak görev yaptı. H.K. Laxness'ın *Atom Durağı*, Bertolt Brecht'in *II. Reich'in Korku ve Sefaleti*, Freidrich de la Motte Fouqué'nin *Undine ve Tılsımlı Yüzük*, Zeruya Şalev'in *Ve Yeniden Başlar Hayat*, E.T.A. Hoffmann'ın *Şeytanın İksirleri*, Thomas Mann'ın *Doktor Faustus* ve Stefan Zweig'in *Vicdan Zorbalığı Karşı ya da Castello Calvin'e*, Joseph Fouché, Üç Usta: Balzac, Dickens, Dostoyevski, Kendini Hayatını Yazan Üç Yazar: Casanova, Stendhal, Tolstoy ve Şeytanla Savaş: Hölderlin, Kleist, Nietzsche gibi yazarların yapıtlarını Türkçeye kazandırdı.

Burası yaz, yukarısı, deniz kıyısı; rengârenk plaj kabinleri güneşte ışıltıyor. Oostende'nin geniş bulvarında, beyaz bir binanın üçüncü katındaki balkonlu dairesinde Stefan Zweig oturuyor. Denize bakıyor. Hep bunun hayalini kurmuştu, yaza, boşluğa bakan bu geniş manzaraya karşı yazmanın ve onu seyretmenin. Bir kat yukarıda sekreteri, iki yıldır da sevgilisi olan Lotte Altmann kalıyor, az sonra aşağıya gelecek, daktilosunu getirecek; ona söylencesini dikte edecek, bu arada takıldığı, nasıl devam edeceğine bir türlü karar veremediği yere dönecek sürekli. Birkaç haftadır böyle bu.

Joseph Roth ne yapılacağını belki biliyordur. Bu yaz her öğleüzeri olduğu gibi, az sonra bistroda buluşacağı eski dostu. Ya da diğerlerinden biri, alaycılardan, mücadelecilerden, kiniklerden biri, sevenlerinden biri, sporculardan, ayyaşlardan, konuşkanlardan biri, suskun gözlemcilerden biri. Aşağıda, Oostende Bulvarı'nın kenarında oturmuş, yurtlarına dönebilecekleri günü bekleyenlerden biri. Dünyanın farklı bir yöne dönsün diye nasıl katkı sağlayabileceklerine dair her gün kafa patlatanlardan biri. Köklerinin bulunduğu ülkeye geri dönebilmek için, belki de günün birinde buraya yeniden gelmek üzere. Bu sayfiye kıyısına. Konuk olarak. Şimdiyse bir tatil

ortamında kaçak durumda olan insanlar onlar. Görünüşte her daim mutlu Hermann Kesten, vaiz Egon Erwin Kisch, ayı Willi Münzenberg, şampanya kraliçesi Irmgard Keun, büyük yüzücü Ernst Toller, strateji uzmanı Arthur Koestler; dostu, düşmanı, dünya siyasetinin bir esintisiyle bu temmuzda bu kumsala savrulmuş hikâye anlatıcıları. Çöküşe karşı hikâye anlatanlar.

Stefan Zweig 1936 yazında. Büyük pencerelerden denize bakıyor, az sonra yine aralarına katılacağı kaçaklar topluluğunu düşünüyor acı, korku ve sevinçle karışık. Yaşamı birkaç yıl öncesine kadar büyük hayranlık uyandıran, pek gıpta edilen eşsiz bir yükselişti. Şimdi ise korkuyor, kendini yüzlerce yükümlülükle, yüzlerce görünmez zincirle bağlanmış hissediyor. Kurtuluşu yok, dur durağı yok. Ama bu yaz var, her şeyin bir kez daha değişmesi gereken bu yaz. Burası, görkemli beyaz binaları, büyük kumarhanesi, işte şu olağanüstü şans sarayıyla son derece geniş bu bulvar. Tatil havası, şamata, dondurma, güneş semsiyeleri, tembellik, rüzgâr ve rengârenk ahşap büfeler.

* * *

Buraya, 1914 felaketinin patlak verdiği bu yere ilk gelişinin üzerinden çok zaman geçmişti; o zamanlar gazete satan çocuklar, haberleri sahil şeridindeki gezinti yolunda her gün daha büyük heyecanla haykırırlardı, hayatlarının işini yaptıkları için hep daha büyük heyecanla ve neşeyle.

Özellikle plajın Alman konukları, gazeteleri ellerinden çekip alırdı. Çocuklar manşetleri bağırarak okurlardı: “*La Russie provoque l’Autriche*”, “*L’Allemagne prépare la mobilisation*”¹. Tabii Zweig da –solgun, iyi giyimli, gö-

1. (Fr.) Sırasıyla: Ruslar Avusturya’yı kışkırtıyor; Almanlar harekâta hazırlanıyor. (Ç.N.)

zünde ince çerçevesi gözlüğü– bunun için tramvayla gelmiş olurdu, haberlere daha yakın olmak için. Manşetler, ürpertici bir etki bırakırdı üzerinde; kendisini hoş bir şekilde heyecanlı ve uyarılmış hissedirdi. Bütün bu telaşın yerini az sonra sessizliğe bırakacağını elbette bilirdi. Fakat o anda tadını çıkarmak isterdi. Büyük bir olay çıkma olasılığı. Bir savaş olasılığı. Görkemli bir gelecek, hareketli bir dünya olasılığı. Belçikalı dostlarının yüzüne bakarken neşesi iyice artardı. Son günlerde sararmışlardı. Oyuna katılmaya hazır değildiler. Bütün meseleyi bir şekilde fazla ciddiye alır gibiydiler. Stefan Zweig gülüyordu. Belçikalıların gezinti yolundaki kıtıpiyos askerî birliklerine gülüyordu. Arkasında bir makineli tüfeği sürükleyen bir köpekçiğe gülüyordu. Dostlarının bütün o kutsal ciddiyetine gülüyordu.

Korkmalarını gerektirecek bir şey olmadığını biliyordu. Belçika'nın tarafsız bir ülke olduğunu biliyordu, Almanya ile Avusturya'nın tarafsız bir ülkeye asla saldırmayacaklarını biliyordu. "Almanlar buraya girip işgal edecek olurlarsa beni bu fener direğine bağlayabilirsiniz," diye bağırıyordu dostlarına. Onlarsa şüpheciliklerini koruyorlardı. Ve yüz ifadeleri her geçen gün daha da kederli bir hal alıyordu.

Nereye gitmişti onun Belçika'sı ansızın? Canlılığın, gücün, enerjinin ve yoğun, bambaşka bir hayatın ülkesi? Buydu bu ülkenin, bu denizin sevdiği yanı. Ve bu ülkenin en büyük şairine gösterdiği saygı bu nedenleydi.

Émile Verhaeren, Zweig'in hayatının ilk entelektüel aşkıydı. Genç bir adam olarak onda kayıtsız şartsız bir hayranlığın nesnesini bulmuştu. Verhaeren'in şiirleri Stefan Zweig'ı daha önce hiçbir şeyin sarsmadığı kadar sarsmıştı. Kendi üslubunu bunlarla geliştirmişti, önce öykünmüş, ardından onları uyarlamış, daha sonra da şiiri şiirine Almancaya çevirmişti. Émile Verhaeren'e Almanya ve

Avusturya'da ün kazandıran da, 1913'te onuruna Insel Yayınevi'nde hayranlık dolu bir kitap yayımlayan da oydu. Kitapta şöyle diyordu: "Ve bu nedenle bugün, bilinçli bir çağdaşlık duygusunu şiirsel bir biçimde hisseden ve şiirsel bir biçimde dile getiren modern yazarların en büyüğünden çağımızı benzersiz bir heyecanla ve benzersiz bir sanatla, şiirle anıtlıştıran ilk ve belki de tek kişi olarak Émile Verhaeren'den söz etmenin zamanıdır."

İşte Stefan Zweig biraz da Verhaeren'in bu coşkusu, bu yaşama sevinci, dünyaya karşı bu güveni nedeniyle gelmişti haziran sonunda Belçika'ya, deniz kıyısına. Kendi coşkusuyla Verhaeren'in coşkusuyla güçlendirmek için. Hem de Stefan Zweig'ın Almancaya aktardığı dizeleri yazan kişiyi görmek üzere. Şöyle başlayan "Coşku"yu örneğin:

Azimle hayranlık besliyorsak eğer birbirimize,
En derin ateşiyle ve inancıyla yüreklerimizin,
O zaman sizler, düşünürler, şairler, ustalar,
Yeni formülleri sizler bulacaksınız yeni zamanlar
için.

Bunlar yaşama övgüdür. Düş manzaraları. Dünyaya aydınlık bir gözle bakmaktır, ta ki dünya tümüyle onu öven şiire layık olarak kendiliğinden aydınlanıncaya dek. Ve dünyaya karşı bu sevgi, bu heyecan zor elde edilmiştir. Karanlık bir gerçeklikten zahmetle koparılıp alınmıştır.

Ateşli bakışlarımı seviyorum, beynimi, sinirlerimi,
Kalbimde ve bedenimde sıcak akışını kanımın,
İnsanı ve dünyayı seviyorum ve hayranlık duymak
istiyorum
Bana güçlerimi bağışlayıp evrene savuran güce

Çünkü hayat sadece kabul etmek ve
harcamak demektir,
Ve sadece çılginca özlem duyanlar çekti merakımı,
Ne denli hırslı dursalar da soluk soluğa,
Hayatın ve onun bilgeliğinin kızıl yangınlarına ram
olanlar.

İki özlem çılginı birbirini bulmuştu. Émile Verhaeren ile Stefan Zweig. Genç Avusturyalı, empati kurmayı bilen ustasıyla sürdürdüğü sohbetlerden nasıl da mutluluk duyardı.

Avusturya veliahtına düzenlenen suikast, seyahat planlarında değişikliğe yol açmamıştı. Güvenli dünya sonsuza dek güvenli kalacak gibi görünüyordu. Bazı krizlere kuşkusuz ki tanık olmuştu. Bu da bütün diğerleri gibiydi. Ardında iz bırakmadan geçip gidecekti. Şimdiye kadarki yaşamının tümünde olduğu gibi.

Aslında 2 Ağustos'ta buluşmak üzere sözleşmişlerdi ama yolları daha önce, Zweig'in ressam Constant Montald'a Brüksel'deki stüdyosunda poz verdiği ve rastlantı sonucu Verhaeren'in de oraya uğradığı bir anda kesişti. Selamlaşmaları ve sohbetleri, her zamanki gibi içtendi. Zweig'in taşkın heyecanı, sakallı Belçikalıya biraz tekin-siz geldi. Ama aldırmadı. Yakında yeniden görüşmeyi ve her şey üzerine konuşmayı umuyorlardı; yeni şiirler, yeni oyunlar, aşk ve de yeni hanımlar üzerine. Zweig'in konuları.

Verhaeren, genç Avusturyalının heyecanına bakarak bir teklifte bulundu; acaba Zweig, onun Oostende'deki bir arkadaşıyla buluşur muydu? Biraz tuhaf bir arkadaş, diye ekledi Verhaeren. Büyüdüğü şehrin çatıları üzerinde flüt çalarak fotoğraf çektirmeyi seviyordu, aynı zamanda da ressamdı, ayrıca mask yapıyordu ve karikatüristti, o vakte kadar pek başarılı olmamıştı, aslında hiç

başarılı olmamıştı. İlk sergisini bir arkadaşının halı mağazasında açmıştı. Yılda bir, arkadaşlarıyla birlikte kostümlerle bütün şehri dolaştığı bir maskeli balo düzenliyordu. “Ölü Fareler Balosu” diyordu buna. Her yıl daha fazla kişi katılıyormuş. Adamın adı James Ensor’dur. Verhaeren, Zweig’a adresi verdi ve bir de tavsiye yazısı.

Ve Zweig oraya gitti. Ensor’un annesinin dükkânına, kumsaldaki gezinti yolunun hemen arkasında. Karnaval maskeleri ve deniz kabukları ve denizci resimleri ve kurutulmuş denizyıldızları satılıyordu. Alt katında, içlerinde saydam ipliklerle asılı tuhaf malların bulunduğu geniş vitriniyle dar cepheli bir binaydı. Zweig içeri girdi. Evet, oğlu yukarıdaydı, dosdoğru yukarıya çıkabilirdi. Kırmızı yol halılarıyla kaplı, karanlık, dar bir koridor, merdiven boşluğunun duvarlarında hain hain sırtan maskeler. Minicik bir mutfağın yanından geçti, ocağın üzerinde kırmızı emaye tencereler ve damlatan bir musluk. İkinci katta yassı kasketli bir adam piyanonun başında oturmuş, kendi kendine piyano çalıyordu, etrafındaki hiçbir şeyin farkında değil gibiydi. Piyanonun üzerindeki duvarda koca bir tablo asılıydı, deli maskeleriyle yüzlerce insan üst üste yığılmış, belirsiz bir hedefe erişmeye çalışmaktaydılar. Bu yapay suratların renkleri çığ, burunları uzun ve gözleri boştu. Bir ölümler balosu, ölümcül bir halk şenliği, müşterek bir cinnet. Zweig büyülenmişçesine donup kalmıştı. Bu onun Belçika’sı değildi. Burada ölüm vardı, burada o kutlanıyordu. Yuvarlak masanın üzerindeki bir vazoda büyük, tozlanmış bir demet ot vardı. Sağda şömüne çıkıntısının üstünde Çin desenli başka bir vazo daha duruyordu; kuru çiçekler takılı bir kadın şapkasıyla, sırtan, dişsiz bir kurukafa vardı içinde.

Piyanonun başındaki adam kendi kendine çalmaya devam ediyor, bir yandan da mırıldanıyordu. Stefan Zweig sanki felce uğramış gibi bir süre durdu, ardından döndü

ve kırmızı, dar merdivenlerden aşağı indi, deniz kabuğu dükkânından geçip sokağa, güneşe, gerisingeri ışığa doğru kaçtı. Buradan gitmek istiyordu, yeniden gamsız olmak, çabucak bir şeyler yemek ve kendine gelmek.

Ona eşlik eden kadına koştu. Adı Marcelle'di ve buraya onunla birlikte gelmişti. Olağanüstü bir kadın. Evlenilecek biri değil, Tanrı aşkına hayır, daha çok bir hikâye konusu. İleride bir zaman yazılacak bir öykü. Hayatın ansızın, beklenmedik bir şekilde yoğunlaşması, bir düşüş, bir yukarı sıçrayış. Apansız altüst eden bir tutku. Bir Stefan Zweig öyküsü. Anlatılmak üzere yaşanmış.

Gerçek aşkı Friderike von Winternitz evde, Avusturya'da kalmıştı. Üzerinde herhangi bir hak iddia etmiyordu, edemezdi, çünkü başka bir erkekle evliydi. Bu yüzden de Oostende'deki Zweig'a, küçük kız arkadaşıyla iyi eğlenmesini yazmıştı. Ve yazın tadını çıkarmasını. Zweig'ın sonraki yıllarda ne zaman "yaz" kelimesini telaffuz etse hatırlayacağı 1914'ün muhteşem yazının. İki kadın, güneş, deniz, havada uçurtmalar, dünyanın her yerinden gelmiş plaj konukları, saygın şair, yavaş yavaş tenhalaşan plaj.

Alman tatilciler ülkeyi ilk terk edenlerdi, ardından da İngilizler. Zweig kalmıştı. Heyecanı artmaktaydı. 28 Temmuz'da Avusturya Sırbistan'a savaş ilan etti, Rusya sınırında birlikler hareketlenmişti. Stefan Zweig işlerin ciddileşebileceğini artık yavaş yavaş kabul etmeye mecbur kalmıştı. 30 Temmuz'a Oostende Ekspresi'ne bir bilet aldı. Bu, o yaz Belçika'dan Almanya'ya kalkan son trendi.

Bütün vagonlar tıklım tıklımdı, insanlar koridorlarda oturuyorlardı. Her biri başka bir söylenti duymuştu. Her şeye inanılıyordu; tren Alman sınırına yaklaşıp ansızın açık hatta durduğunda ve Stefan Zweig karşıdan gelen, tentelerle örtülmüş kamyonları gördüğünde altında-

kileri toplara benzettiğini sandı ve bu trenin nereye gittiğini yavaş yavaş kavramaya başladı. Artık durdurulması mümkün olmayan savaşa doğru gidiyordu.

* * *

Stefan Zweig bir sarhoşluğa kapılmıştı. Her şeyi kaydediyordu yeniden tutmaya başladığı günlüğüne, ânında, kesinlikle ve deliler gibi. Artık uyuyamıyordu, titriyor ve yazıyordu: “Paramparçayım, hiçbir şey yiyemiyorum, sınırlarım titreşiyor.” 3 Ağustos’ta, hâlâ celp edilmediği için arkadaşlarından utanıyordu. Hofmannsthal bile çağırılmıştı. En çok da kadınlardan utanıyordu. Onların bakışlarını hissediyordu. Ne arıyorsun burada genç adam, diye sorar gibiydiler. Kendisi de bilmiyordu.

Askerlik hizmetini evde, yazı masasının başında veriyordu, gazete için savaşın ortasında eve dönüşünü anlatıyor, yazısının en son satırlarında birazcık yalan söylediği için, günlüğüne karşı kendini aklıyordu. “Viyana hiçbir zaman bana daha sevilesi gelmemiştir,” diye yazıyordu gazete için, “ve şu an yolunu bulduğuma seviniyorum.” Buna karşılık günlüğünde, “31 Temmuz’da vardığımda Viyana dehşet içindeydi,” diye itirafta bulunuyordu. İnsanlar saatler boyu acınası bir Almancayla yazılmış, tümüyle anlaşılmasız askere celp talimatnamesinin başında toplaşmış bekliyorlardı. Akşamları kimileri heyecan yaratmaya çalışıyordu, savaşçı dernekleri, fakat bunlar kulağa son derece donuk geliyordu.

Küçük yalanlar. Savaştı bu. Hakikat ölmüştü.

Buna rağmen Zweig, Alman ve Avusturya gazetesinde okuduğu her şeye inanıyordu: Almanya’da zehirlenmiş kuyular, savunmasız Almanlar duvara dizilip vurulmaktalar. Ve sonra, 4 Ağustos’ta onu yıldırım gibi çarpan bir haber: Almanya Belçika’ya girdi! Çılgınlık mı bu,

yoksa dâhiyane bir şey mi? Bu işin iyiye varacağına inanamıyordu. Almanya ile Avusturya bütün dünyaya karşı savaşmaktaydı. Stefan Zweig bu çöküşe tanık olmamak için iyisi mi altı ay boyunca uyumak istiyordu. Bütün vücudu titriyordu. Belçika'daki dostları için değil, Alman birliklerinin Paris'e daha çabuk ulaşmak için girdiği küçük, taraf-sız bir ülke için değil. Onun Belçika'sı için değil, canlılığın, karışık halkların, yaşama sevincinin, o harikulade tensel mutluluklar ülkesi, daha bir yıl önce Verhaeren'in kitabında yüzyılların bütün akınlarına kahramanca direnmiş, gerçek Avrupa'nın vücut bulmuş hali olarak kutladığı Belçika'sı için değil. "O esnada onlar o aydınlık, neşe dolu hayatlarını korumaktan başka bir şey istemiyorlardı, özgür, Dionysos'a özgü zevklerini, arzu dolu duyular imparatorluğunu, ölçsüzlüğü kendileri için ölçü olarak korumaktan başka bir şeyi. Ve hayat bunlarla üstün gelmişti orada." Onun Belçika'sı. Çoktandır umurunda değildi artık. Zweig'in içi şimdi sadece Almanya için titriyordu. Ve Avusturya için.

Viyana'nın caddelerinde, yeni haberlerin, yeni söylentilerin, Alman ordusunun yeni zafer haberlerinin peşinde deliler gibi koşturuyordu. Savaş Bakanlığı'ndan birkaç dakika içinde yeni büyük bir zafer ilan edileceği söylendiğinde, binlerce Viyanalıyla birlikte oraya koşuyordu. Gece böcekleri gibi üşüşüyorlardı aydınlatılmış pencerelere. Ve yine zafer yok. Yine uykusuz bir gece.

Stefan Zweig dışarı gitmek istiyordu, savaş alanına. Kararlı, coşkulu ve savaşa hazır görünmek için bıyık bıraktı. Almanların Belçika'ya girdiği gün vasiyetini hazırladı. Bankadaki kasasından önemli bir miktar para çekti. Günlüğüne şöyle yazdı: "Almanların zaferleri harika!" Yanıp tutuşuyordu. Coşku çılgınlıkları atıyordu. "Nihayet özgürlük havası!" Ve Berlin'in coşkusunu nasıl da kıskanıyordu.

Önce Stefan Zweig, ardından daktilosuyla beraber sevgilisi Lotte gelir. Onu başka bir ünlü Avusturyalı yazar izler: Joseph Roth. Sonra başkaları da sökün eder: başka yazarlar, muhalifler, aydınlar...

Sene 1936'dır. Faşizmin yersiz yurtsuzlaştırdığı bu insanlar, Belçika'nın küçük sayfiye kenti Oostende'de son kez bir araya gelirler. Kitapları yasaklanmış, kendileri kovuşturulmuştur. Avrupa topyekûn savaşın ve yıkımın eşiğindeyken, zorunlu ya da gönüllü sürgündürler. Faşizm ve çok geçmeden de savaş, Avrupa'yı büsbütün yutmadan önce Oostende'de kısacık bir an birbirlerine yaslanırlar.

Karanlıktan Önceki Yaz işte bu kısa âna, dayanışma ruhuna ayna tutuyor: dostluğa, aşka, umuda ve çaresizliğe. Çünkü bir daha hiçbir şey eskisi gibi olmayacak.

